

DET KONGELIGE
BARNE- OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT

Landets kommuner

Deres ref

Vår ref
200802794-/EGS

Dato
08.2008

Bruken av barnevernloven § 4-6 andre ledd - akuttvedtak

Departementet har registrert at antall nye akutt plasseringer har økt med 20 prosent i første tertial i år sammenliknet med første tertial i 2007. Akutt plasseringer i institusjon har i samme periode økt med 16,1 prosent, mens veksten i fosterhjem har vært på 26,8 prosent. Økningen i antall akutt plasseringer er vesentlig høyere enn samme periode fra 2006 til 2007 hvor akutt plasseringer økte med kun 0,3 prosent. Nye akutt plasseringer utgjør i første tertial i år henholdsvis 47,6 prosent av alle nye institusjons plasseringer og 50,5 prosent av alle nye fosterhjems plasseringer.

Departementet kjenner ikke årsakene til denne utviklingen og vil ta kontakt med enkelte kommuner for å drøfte dette nærmere. Det vil da være aktuelt å se nærmere på noen representative saker, blant annet for å undersøke om disse sakene er nye, eller om de tidligere er avviste av fylkesnemnda. Departementet ser imidlertid den kraftige økningen som bekymringsfull fordi akutt plasseringer gir dårligere rettssikkerhet for partene enn ordinær plassering etter bvl. § 4-12, og fordi en akutt plassering kan innebære et uforholdsmessig stort inngrep overfor barn og foreldre dersom det senere viser seg at det ikke var grunnlag for plasseringen. En omfattende bruk av akutt plasseringer vil kunne komme i konflikt med Norges forpliktelser etter Den europeiske menneskerettighetskonvensjon artikkel 8 og praksis etter denne. Departementet finner derfor grunn til å gi kommunene en kort orientering om vilkår for akuttvedtak etter bvl. § 4-6 andre ledd.

Barnevernlovens hovedregel er at vedtak om plassering av et barn utenfor hjemmet mot foreldrenes vilje skal treffes av fylkesnemnda. Bestemmelsen i bvl. § 4-6 andre ledd representerer et unntak fra denne hovedregelen ved at barnevernadministrasjonens

leder og påtalemyndigheten har kompetanse til å treffe midlertidig vedtak i akutt-situasjoner. Etter legalitetsprinsippet skal en inngrepshjemmel tolkes strengere jo mer inngripende vedtaket er. Et akuttvedtak er et av de mest inngripende vedtak som kan treffes etter barnevernloven. Ordlyden skal derfor tolkes strengt. Vilkåret i § 6-4 andre ledd er at det er fare for at barnet vil bli *vesentlig skadelidende* ved å forbli i hjemmet. Det følger av forarbeidene til barnevernloven at det må foreligge en *kvalifisert fare- eller skaderisiko*, det vil si en betydelig trussel mot barnets helse eller utvikling. Det kan for eksempel være tilfelle der barnet blir mishandlet eller utsatt for seksuelle overgrep i hjemmet. Det kan også være tilfelle der foreldrene, for eksempel på grunn av alvorlig rusmiddelmisbruk eller alvorlige psykiske lidelser, ikke evner å utøve omsorg for barnet slik at barnet utsettes for akutte fare- eller skadesituasjoner. Det må derfor foretas en *risikoavveining* der risikoen for barnet ved å bli værende i hjemmet blir veid opp mot hvilke skader barnet vil ta av en midlertidig plassering.

I vurderingen av om akutt-vilkåret foreligger, har barneverntjenesten plikt til å vurdere om risikoen kan reduseres eller elimineres gjennom frivillige hjelpetiltak etter § 4-4 *inntil saken kan fremmes på ordinær måte for fylkesnemnda*. Dette følger av det minste inngreps prinsipp i barnevernet. På den måten kan i noen tilfeller barnet sikres en akseptabel omsorgssituasjon i den perioden barneverntjenesten eventuelt vil bruke på å forberede en sak for fylkesnemnda etter § 4-12. Bufetat kan dekke en del av utgiftene til hjelpetiltak i kommunal regi der tiltakene ansees som alternativ til plassering utenfor hjemmet, jf. de vilkår som er nevnt i rundskriv Q-06/2007 pkt. 8.3. Det sendes eget brev til Bufdir om dette.

Et vedtak etter § 4-6 andre ledd har som formål å beskytte barnet og innebærer ikke at omsorgsansvaret formelt sett overføres til barneverntjenesten. En akutt-plassering gir ikke i seg selv hjemmel for barneverntjenesten til å igangsette omfattende utredning eller behandling av barnet uten at det skjer i samråd med foreldrene.

Med hilsen

Haktor Helland (e.f.)

Tone G. Smith